

Protokół
posiedzenia Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji
do badania problemów nauczania historii i geografii,
Olsztyn, 19-22 maja 2009 r.

Na podstawie artykułu 15 Programu współpracy między Ministerstwem Edukacji Narodowej Rzeczypospolitej Polskiej i Ministerstwem Oświaty i Nauki Republiki Litwy w dniach 19-22 maja 2009 r. w Olsztynie odbyło się kolejne posiedzenie Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji do badania problemów nauczania historii i geografii.

W spotkaniu uczestniczyli:

ze strony polskiej:

1. prof. dr hab. Adam Suchoński – przewodniczący strony polskiej
2. prof. dr hab. Mieczysław Jackiewicz
3. prof. dr hab. Bohdan Łukaszewicz
4. dr Mariusz Kowalski
5. dr Aleksander Srebrakowski
6. mgr Tadeusz Baryła
7. Kaja Topolska – sekretarz strony polskiej

ze strony litewskiej:

1. dr Rimantas Miknys – przewodniczący strony litewskiej
2. prof. dr Algirdas Jurgis Stanaitis
3. doc. dr Algis Kasperavičius
4. dr Elmantas Meilus
5. prof. dr Zigmantas Kiaupa
6. dr Linas Jašinauskas
7. Rimantas Jokimaitis – sekretarz strony litewskiej

Spotkanie przebiegało według następującego programu (w załączniku):

19 maja 2009 r.

1. Oficjalne rozpoczęcie obrad.
2. Referat na temat nowych wątków historycznych w podręcznikach szkolnych.

Ad .1.

Przed rozpoczęciem obrad członków Polsko-Litewskiej Dwustronnej Komisji do badania problemów nauczania historii i geografii przywitał prof. Mieczysław Jackiewicz – mieszkaniec Olsztyna i pomysłodawca miejsca spotkania tegorocznej Komisji. Natomiast przewodniczący strony polskiej - prof. Adam Suchoński dokonał oficjalnego otwarcia obrad, odczytując fragment listu minister Katarzyny Hall, w którym życzy owocnych obrad członkom Komisji. Prof. Adam Suchoński wyraził także życzenie skierowane pod adresem władz ministerialnych oficjalnego zatwierdzenia mgr. Tadeusza Baryły jako członka Komisji. Następnie zapoznał zebranych ze

szczegółowym planem przebiegu spotkania i wyraził nadzieję, że przyniesie ono pożyteczne i oczekiwane przez obydwie strony efekty.

Ad.2.

Prof. Adam Suchoński wygłosił referat dotyczący nowych wątków tematycznych w podręcznikach do nauczania historii, (stanowi załącznik do niniejszego protokołu). Wystąpienie swoje podsumował zwracając uwagę na współczesne problemy związane z potrzebą kształtowania świadomości historycznej młodzieży na 3 poziomach: regionalnym, narodowym i europejskim. Referat spotkał się z dużym zainteresowaniem i wywołał ożywioną dyskusję. Następnie prof. Jackiewicz zgłosił wniosek aby tematem następnego posiedzenia Komisji między innymi była problematyka związana z regionami a także zarysowującej się potrzeby kształtowania świadomości historycznej młodzieży na 4 poziomach. Wynika to między innymi ze specyfiki krajów bałtyckich.

20 maja 2009 r.

W tym dniu miały miejsce następujące wystąpienia:

1. Referat na temat problematyki narodowościowej Wileńszczyzny.
2. Referat na temat historii i działalności Ośrodka Badań Naukowych w Olsztynie.
3. Prezentacja dorobku Ośrodka Badań Naukowych oraz informacja o działalności Centrum Badań Wschodnich przy OBN.
4. Analiza polskich i litewskich podręczników i atlasów geograficznych.
5. Prezentacja na temat nowej podstawy programowej.
6. Dyskusja w sprawie projektów przyszłych publikacji uwzględniających dotychczasowy dorobek komisji oraz aktualne i przyszłe potrzeby edukacyjne.
7. Analiza polskich podręczników i atlasu do historii oraz litewskich podręczników do historii.

Ad. 1.

W dniu 20 maja obrady Komisji otworzył przewodniczący strony litewskiej – dr Rimantas Miknys, podkreślając jednocześnie jak ważne dla obu stron jest kontynuowanie interpretacji kontrowersyjnych faktów w stosunkach polsko-litewskich. Następnie doc. dr Algis Kasperavičius został poproszony o wygłoszenie swojego referatu na temat problemów narodowościowych Wileńszczyzny. Referat spotkał się z dużym zainteresowaniem.

Ad. 2. i Ad. 3.

Zaproszony na spotkanie – prof. Stanisław Achremczyk – dyrektor Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie, przedstawił historię i działalność Ośrodka Badań Naukowych oraz zapoznał obecnych z planami Ośrodka na najbliższy okres. Następnie głos zabrał mgr Tadeusz Baryła, także pracownika ww. Ośrodka. Tematem jego prezentacji była historia i działalności Centrum Badań Wschodnich przy OBN.

Sekretarz strony polskiej, zgłosił wniosek aby rozważono możliwość odbycia wspólnego posiedzenia tych Komisji Podręcznikowych, które aktualnie działają i które są w gestii MEN.

Ad. 4.

W kolejnym punkcie obrad prof. dr Algirdas Jurgis Stanaitis - członek strony litewskiej Komisji, przedstawił opinię na temat recenzowanych przez siebie dwóch podręczników geografii, jednego dla gimnazjum i drugiego dla szkół ponadgimnazjalnych oraz jednego atlasu geograficznego. Profesor przyznał, że polskie podręczniki do geografii są na dobrym poziomie merytorycznym i ocenił ich aspekt ikonograficzny bardzo pozytywnie aczkolwiek wyraził pewien żal w związku z tym jak niewiele uwagi poświęcają one Litwie. Jeżeli chodzi o atlas geograficzny i mapy

podręcznikowe recenzent zwrócił uwagę na konieczność stosowania podwójnej transkrypcji nazw geograficznych na obszarach należących do Litwy i potrzebę ich ujednolicenia.

Recenzje podręczników litewskich do geografii przedstawił dr Mariusz Kowalski. Wyraził opinię na temat trzech litewskich podręczników do geografii. Oceniał pozytywnie problemy geografii społeczno-gospodarczej świata zaprezentowane w tych podręcznikach. Zwrócił jednak uwagę na kilka błędów merytorycznych i nie zawsze czytelną ikonografię. Inna uwaga dotyczyła mankamentów związanych z zamieszczonymi mapami, ilustracjami i tabelami. Zdaniem referenta nie zawsze są one wystarczająco szczegółowe.

Przewodniczący strony litewskiej dr Rimantas Miknys zgłosił wniosek o tłumaczenie na język polski litewskich recenzji podręczników celem późniejszego przekazania ich do wydawców z prośbą o wykonanie korekt w podręcznikach.

Ad. 5.

Przedstawiciel MEN mgr Małgorzata Szybalska przedstawiła członkom Komisji nowe założenia Podstawy Programowej Kształcenia Ogólnego ze zwróceniem szczególnej uwagi na treści związane z nauczaniem i uczeniem się historii. Poinformowała również o nowych zasadach recenzowania podręczników szkolnych.

Ad. 6.

Zaproszony na tegoroczne spotkanie Komisji gość prof. Zigmantas Kiaupa przedstawił członkom Komisji swoje spostrzeżenia i doświadczenia z tworzenia litewsko-łotewsko-estońskiego podręcznika do historii. Wystąpienie spotkało się z dużym zainteresowaniem i wywołało ożywioną dyskusję. Chodziło bowiem o wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń autorów funkcjonujących już podręczników w kontekście propozycji przygotowania w przyszłości polsko-litewskiego podręcznika do nauczania historii.

Ponieważ aktualnie nie istnieją możliwości opracowania takiego podręcznika, co wynika także z pisma ministra edukacji, Komisja proponuje aby przygotować materiały pomocnicze dla nauczycieli i uczniów. W tych materiałach przedstawiono by dotychczasowe wyniki prac Komisji oraz zaprezentowano by tematy, które są różnie interpretowane w historiografii oby krajów. Taka publikacja ukazałaby się w języku polskim i litewskim. Natomiast członkowie Komisji byli sceptyczni w stosunku do sugestii opracowania takich materiałów wyłącznie w formie elektronicznej. Rimantas Miknys zwrócił uwagę obradujących na potrzebę porównania podstaw programowych obu krajów i przeanalizowanie ich ewolucji. Zaproponował żeby w trakcie następnego posiedzenia w Kiejdanach, wygłosili referaty na temat programów nauczania historii. Ze strony litewskiej Linas Jašinauskas, ze strony polskiej Adam Suchoński.

Ad. 7.

Recenzowane przez siebie podręczniki do historii przedstawił Elmantas Meilaus. Analizował on dwa podręczniki do gimnazjum i jeden do liceum. We wszystkich trzech publikacjach natknięto się na mniej lub bardziej rażące błędy merytoryczne które powinny zdaniem Komisji już dawno zostać wyeliminowane. Recenzent zwrócił uwagę na poprawną stronę merytoryczną podręczników, zaznaczając jednak że występują usterki a nawet błędy w obudowie dydaktycznej narracji autorskiej, dotyczy to zwłaszcza ilustracji.

Algis Kasperavičius omówił dwa podręczniki do historii i atlas historyczny. Oceniał pozytywnie wysoki poziom recenzowanych podręczników, odniósł się natomiast krytycznie do strony merytorycznej atlasu historycznego. (Informacja szczegółowa w recenzji załączonej do protokołu).

Rimantas Miknys przedstawił recenzję jednego podręcznika do historii XIX wieku, na temat strony merytorycznej wyraził się pozytywnie.

Aleksander Srebrakowski przedstawił recenzję dwuczęściowego podręcznika litewskiego do nauki historii. Wysoko ocenił poziom merytoryczny publikacji zaznaczając cały szereg rozwiązań dyskusyjnych. Szczegółowe uwagi na ten temat zawierają załączniki do niniejszego protokołu.

21 maja 2009 r.

1. Wizyta u J.M. Rektora Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, prof. dr. hab. Józefa Górniewicza.

2. Zwiedzanie Biblioteki Uniwersyteckiej w Olsztynie.
3. Zwiedzanie Parku Etnograficznego w Olsztynku.
4. Analiza podręczników litewskich do historii, szczegółowe informacje na ten temat znajdują się w załącznikach do niniejszego protokołu.
5. Dyskusja nad dalszą pracą Komisji oraz jej wpływem na prace autorów podręczników.
6. Ustalenia końcowe: termin, miejsce i temat kolejnego spotkania
7. Opracowanie protokołu posiedzenia komisji.

Ad. 4.

Recenzje podręczników litewskich przedstawili członkowie strony polskiej: Bohdan Łukaszewicz i Mieczysław Jackiewicz (recenzje stanowią załącznik do protokołu).

Ad. 6.

Ustalono iż kolejne posiedzenie Komisji odbędzie się w maju przyszłego roku, w Litwie w miejscowości Kiejdany. Program spotkania został ustalony we wcześniejszych sformułowaniach niniejszego protokołu.

22 maja 2009 r.

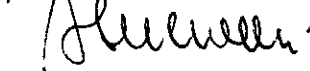
1. Podsumowanie prac komisji i podpisanie protokołu posiedzenia.
2. Oficjalne zamknięcie obrad.

P.s. Przewodniczący obu stron i członkowie Komisji składają wyrazy uznania dla sekretarza strony polskiej pani Kaji Topolskiej za olbrzymi wkład pracy w przygotowanie tego spotkanie i sprawny jego przebieg. Przewodniczący obu stron dziękują także inicjatorom i organizatorom tego udanego spotkania. Dziękujemy także dyrekcji i pracownikom Ośrodka Badań Naukowych w Olsztynie za stworzenie znakomitych warunków dla naszych obrad.

Na tym protokół zakończono i podpisano.

Ze strony polskiej

prof./dr hab. Adam Suchoński

Ze strony litewskiej

dr Rimantas Miknys

